

9). תקנות הסדרת מקומות רחצה (בטיחות בבריכות-שחיה), התשס"ד - 2004
תוכן העניינים

- I. מכתב פניה לראשי הרשויות המקומיות, מנהלי מחלקות רישוי עסקים ומהנדסי הועדות המקומיות 36
- II. העקרונות העומדים בבסיס התקנות החדשות..... 36
- III. משמעות התקנות החדשות בנוגע לרשויות המקומיות..... 38
- IV. עיקרי התקנות החדשות..... 39
- V. פירוט מועדי התחילה של התקנות..... 47
- VI. נספח - טופס ביקורת ופיקוח לדוגמה באתר בריכת שחיה..... 49

I. מכתב פניה לראשי הרשויות המקומיות, מנהלי מחלקות רישוי עסקים ומהנדסי הועדות
המקומיות

אל: יושבי ראש הרשויות המקומיות, מנהלי מחלקות רישוי העסקים, ומהנדסי הועדות המקומיות

שלום רב,

הנדון: תקנות הסדרת מקומות רחצה (בטיחות בבריכות-שחיה), התשס"ד-2004

- א. ב-15.6.04 פורסמו תקנות הסדרת מקומות רחצה (בטיחות בבריכות-שחיה), התשס"ד-2004 (ק"ת התשס"ד, עמ' 672) (להלן – התקנות החדשות). התקנות הוכנו באמצעות צוות מקצועי, תוך שיתוף משרדי ממשלה הנוגעים בדבר, רשויות מקומיות, וגופים נוספים.
- ב. בתקנות אלו שינויים וחידושים נרחבים בכל שקשור בבטיחות בבריכות השחיה, בהשוואה למצב הנוהג ערב תחילתן. יודגש כי תקנות אלה אינן עוסקות בהקמת בריכות שחיה, בתברואת בריכות שחיה או חומרים מסוכנים, אלא רק בנושא התפעול הבטיחותי (הצלה, עזרה ראשונה, מתקני שעשועים וכו'). תחילתן של תקנות אלה ב-15.12.04, למעט מספר הוראות שמועד תחילתן שונה ופורט בהמשך. נוסח התקנות מופיע באתר משרד הפנים.
- ג. על הרשות המקומית להודיע לכל מחזיקי בריכות השחיה בתחומה על קיומן של התקנות החדשות וכי החל ב-15.12.04 הן יהיו חלק בלתי נפרד מרשיון העסק של כל בריכת שחיה שהינה עסק טעון רישוי.

II. העקרונות העומדים בבסיס התקנות החדשות

- 1) ריכוז הרישוי בידי הרשות המקומית - העברת אחריות ממשרד הפנים לרשויות המקומיות וביטול הליך הכרזת הבריכה – ערב תחילתן של התקנות החדשות נדרש, כתנאי למתן רשיון עסק, הכרזה ברשומות של בריכת שחיה (תקנות רישוי עסקים (בריכת שחיה ופארק מים), התשס"א – 2001). ההכרזה נתבצעה באמצעות ולאחר פיקוח של משרד הפנים באמצעות קציני המחוז. התקנות החדשות מבטלות את התקנות הנזכרות מ-2001 ובכך מתבטל הליך ההכרזה

החל מיום 15.6.04. התוצאה היא כי הליך הרישוי יתרכז בידי רשות הרישוי המקומית (ושאר נותני הרישוי לפי חוק רישוי עסקים – ללא שינוי) **ללא** כל מעורבות של משרד הפנים.

(2) **רשות הרישוי ומחזיק הבריכה –**

i. **יצירת בהירות וודאות בדרישות ובאחריות –** כיום יש מספר רב של

חיקוקים ובעלי סמכויות העוסקים בהקמת ותפעול בריכות שחיה. בתקנות החדשות נעשה ניסיון לרכז את דרישות הבטיחות בקשר להפעלת בריכות שחיה בקודקס אחד, באופן מפורט ושלם ככל הניתן. בנוסף, צומצם שיקול הדעת של בעלי סמכויות במקומות שניתן היה, כדי ליצור בהירות תפעולית – בטיחותית, וחלוקת אחריות ברורה יותר בין מחזיק הבריכה לרשות הרישוי. בימים אלה פועל משרד הפנים יחד עם משרד הבריאות להסרת חפיפות בין חיקוקים שונים העוסקים בבריכות שחיה שבאחריות שני המשרדים, ולהוספת פרק חדש בתקנות התכנון והבניה בנוגע להקמת בריכת שחיה.

ii. **תשתית לניהול עצמי ע"י מחזיק בריכה –** התקנות החדשות נותנות כילים

בידי הרשות המקומית להעביר חלק מהפעולות שהיו עד כה נחלתה הבלעדית, לניהול עצמי של מחזיק בריכה, ובלבד שבטיחות הציבור לא נפגעת. מנגנון זה בנוי משלושה נדבכים: (1) הטלת חובות ומתן סמכויות למחזיק בריכה - כגון בסמכותו לבחור בתקן בעלי תפקידים (במסגרת תקן מינימום), ניהול מערכת ההסמכות של בעלי התפקידים, חובת קביעת הוראות תפעול לשגרה וחירום ועוד. (2) הגדלת האחריות על מחזיק הבריכה והסדרת מערכת אישורים (הכשרת בעלי תפקידים ועוד). (3) שיקול דעת לצמצום הפיקוח – הגדרה ברורה ושלמה יותר של חובות וסמכויות מחזיק הבריכה, וצמצום שיקול הדעת של רשות הרישוי (במקום למשל קביעת תקני בעלי תפקידים כפי שהיה בעבר) מאפשרות לרשות הרישוי לרכז את הפיקוח במספר נושאים ומרכיבים מצומצם יותר, ובכך להוריד את עומס הפיקוח. הפעלה נכונה של מנגנון זה, תוך שמירה על בטיחות הציבור, לא רק שיכול לייעל את מערך הרישוי, אלא אף יתרום לחיזוק יחסי האימון והכיבוד ההדדי בין מחזיק בריכה לרשות הרישוי.

(3) **שדרוג הדרישות והיכולת המקצועית של בעלי התפקידים בבריכה –** התקנות החדשות

דורשות כשירויות ורענונים מבעלי התפקידים השונים באופן רחב בהרבה מבעבר.

(4) **שידרוג דרישות הבטיחות –** הורחבו ופורטו דרישות הבטיחות השונות. בנוסף, כדי להתמודד

עם חידושים שונים בעתיד בנוגע לתפעול הבריכות ואמצעים טכנולוגיים המשמשים לכך, נקבעו

סמכויות שבשיקול דעת לרשות הרישוי, שיאפשרו לה להתיר חידושים מעין אלה (כגון אמצעי פיקוח והצלה).

III. משמעות התקנות החדשות בנוגע לרשויות המקומיות

- (1) התקנות החדשות הן חיקוק משולב לפי חוק הסדרת מקומות רחצה, התשכ"ד – 1964 וחוק רישוי עסקים, התשכ"ח - 1968, ולכן ניתן לעשות שימוש בכל האמצעים הקיימים בחוק רישוי עסקים להפעלת ואכיפת התקנות (בחוק הסדרת מקומות רחצה אין אמצעי אכיפה יעילים).
- (2) רשות הרישוי המקומית אחראית, עם כניסת התקנות לתוקף, על כל הליך רישוי בריכת שחיה והחצרים הנלווים בדומה לכל עסק טעון רישוי ככל עסק טעון רישוי אחר.
- (3) חובותיה וסמכויותיהם של הרשות המקומית בשני מישורים –

- i. תוכנו של רשיון העסק – ראוי להיצמד לתקנות החדשות שכן הוראות התקנות הן חלק בלתי נפרד מרשיון עסק (תק' 3(א)). בנוף, רשות הרישוי רשאית להוסיף תנאי לפי סעי' 7 לחוק רישוי עסקים, אך ראוי לשקול אם תנאי כאמור לא טופל צורה זו או אחרת על ידי התקנות כדי למנוע סתירות.
- ii. בנוסף, מעניקות התקנות בנושאים שונים שיקול דעת לרשות המקומית במסגרת הליך הרישוי. כך למשל לרשות הרישוי שיקול דעת לאשר אמצעי בטיחות (תקנה 11(ג)), או לאשר אמצעים חלופיים לענין כניסה מבוקרת לבריכת השחיה (תקנה 24) ועוד.
- iii. פיקוח (תקנה 37) –

1. על ראש הרשות המקומית למנות פקחים לצורך פיקוח ואכיפת הוראות התקנות. תנאי למינוי אדם כפקח לענין תקנות אלה הוא כי מהרישום הפלילי של המועמד עולה כי לא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש פקח.
2. כדי לפשט ולהקל את מרכיב הפיקוח מטילות התקנות אחריות עליונה על מחזיק הבריכה. כן נדרשת ממנו מערכת שלמה של אישורים והצהרות אשר אמורות לכסות חלקים נרחבים בהליך הרישוי והפיקוח. על הרשות המקומית להערך ולבחון אלו אישורים נדרשים מבעלי התפקידים ובכך תקל על עצמה בהליך הרישוי והפיקוח.
3. טופס ביקורת ופיקוח - מצ"ב בנספח הצעה לטופס ביקורת ופיקוח לדוגמה באתר בריכת שחיה. הטופס נבנה בהתאם להוראות התקנות. לכל סעיף בטופס צמודה הערת שוליים המפנה לתקנה הרלבנטית. רשות רישוי, לפי שיקול דעתה, יכולה להעזר בטופס זה או בכל טופס אחר לפי שיקול דעתה. ובמיוחד, רשות רישוי שפועלת במסלול של ניהול עצמי ע"י בעל רשיון העסק (סעי' II(2)(ii)) יכולה להכין עבור עצמה טופס פיקוח שונה בהתאם למדיניותה.

iv. אמצעי אכיפה נוספים – מרבית התקנות החדשות הופכות להיות חלק בלתי נפרד מכל רישון עסק לבריכת שחיה ללא צורך באיזכור. הדבר נעשה באופן אוטומטי לפי קביעת תקנה 3(א). משמעות הדבר כי אי קיום הוראות התקנות על ידי בעל רישון, אפילו לא נזכרו בגוף הרישון, משמעותן הפרת רישון עסק. במצב זה עומדים לרשות רשות הרישוי כל אמצעי האכיפה המינהליים (כגון הוצאת צו סגירה מינהלי לפי סעי' 20 לחוק רישוי עסקים) והמשפטיים (הגשת כתב אישום על עבירה לפי סעי' 14 לחוק רישוי עסקים) לפי חוק רישוי עסקים. בחוק הסדרת מקומות רחצה מספר סעיפי עבירות פליליות (סעי' 12) שיכולים לשמש כסנקציה לאי מילוי החובות שהוטלו על הציבור.

(4) יודגש כי משרד הפנים אינו מעורב באיזושהו שלב של הליך הרישוי. אין עוד צורך בהכרזות על בריכות השחיה.

IV. עיקרי התקנות החדשות

בתקנות שישה פרקים ותוספות.

(1) **פרק א' – כללי:** הפרק עוסק בהגדרת מונחים. תשומת הלב מופנית לשלושה מושגים חשובים - "בריכת השחיה" הינה המקום הפיזי שמכיל את המים בלבד, "אתר בריכת שחיה" זהו השטח שכולל גם את בריכת השחיה וגם את החצרים והשירותים שסביבה, ו-"פארק מים" הינו אתר בריכת שחיה המכיל מתקני שעשועים. הסיבה להפרדת מונחים אלה, הינה כי התקנות קובעות הוראות שחלקן מתייחסות רק, למשל, לבריכת השחיה ולא לאתר עצמו (כגון סימון עומק המים). המונח "בריכת שחיה" הוגדר כ-"מקום המכיל מים, ובכלל זה אמצעי פינוי המים העילי, למטרות שחיה, שעשועי מים, ספורט, לימוד, וטיפול במים (Hydrotherapy) שהוא עסק טעון רישוי לפי צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשנ"ה – 1995". כעולה מההגדרה זו, כדי שמקום יוגדר כבריכת שחיה עליו חלות התקנות, עליו לעמוד בשלושה תנאים מצטברים: א. מקום המכיל מים, וגם ב. משמש לאחת מן המטרות המפורטות בהגדרה, ובנוסף 3. זהו עסק טעון רישוי. כך למשל התקנות לא חלות על מקווה טהרה, בריכת מרפא, וכן אינן חלות על בריכת שחיה בבית דירות או במושב או קיבוץ באותם מקרים שלפי המבחנים שקבעה הפסיקה אינה עסק טעון רישוי.

(2) **פרק ב' – בעלי תפקידים בבריכת שחיה** – הפרק מונה את בעלי התפקידים בבריכת שחיה הנוגעים לבטיחות ועזרה ראשונה (מחזיק בריכה, מציל, מגיש עזרה ראשונה, חובש, ואיש צוות בריכה), חובותיהם ותפקידיהם. יודגש כי בעלי סמכויות אחרים נדרשים לפי חיקוקים בתחומים אחרים (כגון מפעיל בריכה לענין בריאות הציבור) אך אלה אינם נזכרים בתקנות החדשות. א. מחזיק בריכה וסמכותו השיורית - תקנה 4 קובעת כי מחזיק בריכה נושא באחריות עליונה לכל הנעשה בבריכת השחיה, לקיום הדינים, כלפי הרשויות וכלפי הציבור. לכן,

הוא חייב במילוי הצהרה על קיום הוראות התקנות, ובפרט בנוגע לנגישות אדם עם מוגבלות (תקנה 36). כדי להבטיח שלכל נושא יהיה אחראי, נקבע בתקנה 4(3) כי מחזיק הבריכה אחראי לקבוע מספר עניינים כל עוד לא נקבע בדין אחר מי יורה זאת (כלומר סמכות שיורית).

ב. אחד החידושים בנוגע לבעלי התפקידים המקצועיים והבטיחותיים בבריכת השחיה הוא קביעת הכשירות הנדרשת מבעל התפקיד, קיום רענונים מקצועיים תקופתיים, ולבוש בולט לצורך זיהוי מידי בעת הצורך. כך למשל לגבי המציל, זהו תפקיד מקצועי שבצידו אחריות רבה לחיי המתרחצים. תקנה 5 קובעת את הכשירות הנדרשת ממי שמשמש כמציל (תעודת מקצוע כמציל, הכשרה בעזרה ראשונה, הצהרת בריאות של המציל, בדיקה רפואית כללית ובדיקת עיניים) ואת האופן שבו נבדקת תקופתית יכולתו המקצועית (רענון תקופתי בעזרה ראשונה ובהצלה). עוד מפרטות התקנות את תוכן ביצוע המבדקים וההכשרות השונות, בידי מי יועברו, ובאמצעות איזה טופס יאושרו (כגון הכשרה בעזרה ראשונה למציל - "תכנית ההכשרה המפורטת בחלק א' לתוספת הראשונה שהועברה ואושרה בידי מי שהוא בעל הכשרה וניסיון של חובש לפחות בהתאם לטופס שבחלק ג לתוספת השניה" (תקנה 5(2)). לפי תקנה 40(א), בנוגע לחובת הכשרת מציל בעזרה ראשונה, הרי שמי שלפני ה-15.12.04 יהיה בעל תעודת מקצוע של מציל מטעם משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה - יהיה חייב לבצע את הכשרה החדשה בעזרה ראשונה עד ליום א' בטבת התשס"ו (1 בינואר 2006). מי שתעודת המציל שלו תוצא לאחר ה-15.12.04 יהיה חייב כתנאי להיותו מציל בבריכה, לעבור את ההכשרה בעזרה ראשונה ללא כל דחייה. לפי תקנה 40(ב), את חובות ביצוע הרענונים הראשונים בעזרה ראשונה למציל (תקנה 5(3)), למגיש עזרה ראשונה, ולחובש (תקנה 9(א)2), הרענון הראשון בהצלה למציל (תקנה 5(4)), ההצהרה והבדיקות הראשונים (תקנה 5(5)) יהיה צורך להשלים עד ליום כ"א בטבת התשס"ה (2 בינואר 2005).

ג. תקן בעלי התפקידים –

i. חידוש נוסף בתקנות החדשות נוגע לתקן בעלי התפקידים בבריכת שחיה. בתקנות בתקנות נקבע מנגנון המורכב משלושה נדבכים: (א) מינימום גמיש ודינאמי - התקנות קובעות תקן מינימום כשלכל מינימום מספר אפשרויות של בעלי תפקידים אותן יכול לבחור מחזיק הבריכה (גמישות), אך עם השתנות מדדי התקן – עליו לשנות התקן בהתאם לתוספת הרביעית לתקנות (דינאמיות); (ב) חובת הגדלת התקן - מחזיק בריכה חייב לשקול הגדלת התקן והוספת אמצעי בטיחות בהתאם לסוג הבריכה, יכולת הפיקוח עליה, סוג וכמות המתרחצים, ועוד גורמים; (ג) הקטנת תקן והחלפתו באמצעי בטיחות אחרים תוך שמירה על הבטיחות - רשות הרישוי רשאית לצמצם את תקן בעלי

התפקידים ע"י שימוש באמצעי או מתקן - השומר על רמת בטיחות ובטחון הציבור הנדרשת ושאינו פוגע בנגישות אנשים מוגבלים. להלן פירוט בנוגע לכל אחד מנדבכים אלה.

.iii קביעת תקן מינימלי בעלי תפקידים בבריכת שחיה לפי מדדים שונים. בתוספת הרביעית לתקנות מצויה טבלה המחולקת לפי שלושה מדדים - סוגי בריכות שחיה שונות, שטח פני המים שלהן (במקרים מסויימים), ומספר המתרחצים המצויים במים (מדד דינאמי המשתנה בזמן). התקן נקבע כשילוב של מדדים אלה ואין לרדת ממנו (מכאן ה-'מינימליות' שלו).

.iv לדוגמא, בריכת שחיה המתאימה לפריט מס' 1 בתוספת: זוהי בריכה ששטח פני המים שלה עד 750 מ"ר ושאינה בריכת פעוטות. אשר למדד המתרחצים השוהים במים – אם מספרם אינו עולה על 30, אזי ישנן שתי אפשרויות למלא את התקן לפי בחירת מחזיק הבריכה; אפשרות אחת היא להציב מציל אחד מסוג 1 שעבר הכשרה בעזרה ראשונה לפי התקנות. התוצאה היא כי סך כל בעלי התפקידים שחייב מחזיק הבריכה להציב בבריכת השחיה הוא אחד בלבד; בכפוף לאמור בסעיפים (3) ו-(4) בהמשך, הוא אינו צריך להציב מגיש עזרה ראשונה ולא איש צוות בריכה. במצב זה המציל הוא זה שגם יגיש עזרה ראשונה בעת הצורך, עד להגעת כוחות ההצלה. האפשרות השנייה היא כי מחזיק הבריכה יציב בבריכה מציל אחד מסוג 1 ומגיש עזרה ראשונה אחד. התוצאה במקרה זה היא כי סך כל בעלי התפקידים בבריכת השחיה לא יעלה על שניים, ואין הוא חייב להציב איש צוות בריכה.

.v תשומת הלב מופנית למשמעות ה'דינאמיות' של התקן, בהמשך לדוגמא זו. אם ברגע מסויים עולה מספר המתרחצים במים על 30, חייב מחזיק הבריכה לפעול בהתאם לאמור בחלק השני של פריט 1 ולהציב מייד מציל אחד מסוג 1 ומגיש עזרה ראשונה אחד. מטרת הדינאמיות להקל על אותם מחזיקי בריכה המכירים את דגמי ההתנהגות של המתרחצים וכמויותיהם. מחזיקים אלה יוכלו להציב את התקן המקל הנדרש לפי המצב בבריכה ולא לפעול במצב של עודף כוח אדם מקום שאינו נדרש. עם זאת, מחזיק בריכה שאינו מסוגל לצפות או להגדיל באופן מיידי את התקן לפי שינויי כמויות המתרחצים, יציב מלכתחילה תקן בעלי תפקידים גדול יותר שיענה למצב המחמיר יותר שצפוי שיחול בבריכת השחיה.

.vi חובת הגדלת התקן – התקן המפורט בתוספת הרביעית הוא מינימלי ונותן מענה לתרחישים הנפוצים בבריכות השחיה השונות. חשוב לזכור שהוא אינו נותן מענה לכל כמות וסוג שהם של מתרחצים בסוגי הבריכות השונים. הוא גם אינו נותן מענה לשימושים שונים באתר בריכת השחיה (כגון שירותים

שונים בחצרי בריכות השחיה). לכן הוטלה בתקנה 11(ב) חובה על מחזיק הבריכה לשקול, כל העת ולאור מדדים המפורטים בתקנה, האם עליו להגדיל את תקן בעלי התפקידים או אף להוסיף אמצעים אחרים, מעבר למה שנקבע בתוספת הרביעית, הכל כדי להבטיח את בטיחות הציבור באתר בריכת השחיה, ולא רק בבריכת השחיה עצמה (ראו נא הגדרות מושגים אלה בסעיף 1 לתקנות). כך לדוגמא, אם בבריכת שחיה ששטחה לא עולה על 750 מטר מצויים במים 60 מתרחצים רעשניים ואלים, חייב מחזיק הבריכה לשקול את הגדלת התקן ולהוסיף באופן מידי, למשל, מציל נוסף, או אולי איש צוות בריכה שיסייע למציל. אלו כמובן שיקולים מקצועיים שעל מחזיק הבריכה לשקול;

.vii הקטנת תקן והחלפתו באמצעי בטיחות אחרים – כדי לצפות מצבים בעתיד, לפיהם אמצעים טכנולוגיים הפועלים באופן אוטומטי יכולים לשמור על הבטיחות במקום בעלי תפקידים (כגון עקב התפתחות הטכנולוגיה), הותקנה תקנת משנה 11(ג). התקנה מאפשרת למחזיק הבריכה לפנות לרשות הרישוי בבקשה, וזו רשאית לפי שיקול דעתה, להתיר הצבת אמצעים ומיתקנים שנועדו להבטיח את בטיחות ובטחון הציבור באתר בריכת השחיה לשם צמצום תקן בעלי התפקידים, ובלבד שהשתכנעה, בין היתר, מחוות דעת של איש מקצוע שבחרה, כי אין בכך כדי לפגוע בבטיחות ובבטחון הציבור באתר בריכת השחיה, ובנגישות אנשים עם מוגבלות.

.viii סוגי בריכות שחיה אחרים – ייתכנו מצבים נוספים אליהם יש ליתן את הדעת:

1. בריכת פעוטות (פרט 3 בטבלה שבתוספת הרביעית) – תקנה 1 הגדירה בריכת פעוטות כ-" בריכת שחיה שעומקה לא עולה על 0.65 מטר והמיועדת לילדים עד גיל 6". נקודת המוצא היא כי ילדים המשתכשכים בבריכת פעוטות לא רק שאינם יודעים לשחות אלא אף אינם יכולים להימצא לבדם בבריכת פעוטות עקב סיכון לחייהם. כל ילד חייב בהשגחה אישית צמודה. לכן הוטלה חובת השגחה אישית על הורי הילד או מי שאחראי עליו (תקנה 12(ב)). כתוצאה, אין חובה על מחזיק הבריכה להציב מציל בבריכת פעוטות, אלא חובתו לדאוג למגיש עזרה ראשונה.

2. מצב לפיו מחזיק הבריכה מבקש להפעיל, לפרק זמן מסויים בריכה שחיה בשונה מייעודה המקורי – כגון בריכת זרמים שרוצים להפעילה כבריכת שחיה, או בריכת שחיה רגילה שתשמש לטיפול במים – תחילה על מחזיק הבריכה לוודא כי מבחינה בטיחותית אין

מניעה לבצע את שינוי השימוש. שנית, את התקן עליו לקבוע בהתאם לתוספת הרביעית ולפי הייעוד החדש – כלומר כעת לפי, למשל, בריכת זרמים. אם הייעוד החדש אינו מפורט באחד מבין פרטים (1) עד (6) בטבלה שבתוספת הרביעית, עליו לפעול לפי התקן האמור בפרט (7) בטבלה זו, ובנוסף, לשקול הגדלת התקן (בהתאם לפסקה (4) למעלה) אם הנסיבות מחייבות זאת לדעתו.

3. מצב שסוג הבריכה אינו מפורט באחד מבין פרטים (1) עד (6) בטבלה שבתוספת הרביעית, עליו לפעול לפי התקן האמור בפרט (7) בטבלה זו, ובנוסף, לשקול הגדלת התקן (בהתאם לפסקה (4) למעלה) אם הנסיבות מחייבות זאת לדעתו.

4. התקן למתחם בריכות – סעיף (ב) בתוספת הרביעית (בהמשך לטבלה) קובע את התקן למתחם בריכות שחיה (תקנה 1 - "אתר בריכת שחיה המכיל יותר מבריכת שחיה אחת", כגון אתר בריכת שחיה המכיל בריכת שחיה רגילה אחת או יותר ובריכת פעוטות). לפי קביעה זו, על מחזיק המתחם לדאוג לכך כי לכל בריכת שחיה במתחם יהיה מציל (או מספר גדול יותר של מצילים, הכל בהתאם לתוספת הרביעית) המשגיח רק עליה, ובנוסף, חייב להימצא במתחם מגיש עזרה ראשונה שאינו משמש, בו זמנית, גם כמציל לפי התקן, ותפקידו לשרת את כל המתחם.

5. התקן לפארק מים – פארק מים (הגדרה בסעיף 1 לתקנות) הוא מתחם בריכות שחיה (סעיף ג) בתוספת הרביעית, ולכן תקן בעלי התפקידים שבו ייקבע כמו שנקבע במתחם בריכות שחיה (ראו סעיף (4) למעלה). אך, אם מצויים בשטח הפארק (במים ובחצרים יחדיו) מעל 750 איש אזי במקום מגיש העזרה ראשונה שאינו משמש, בו זמנית, גם כמציל, יימצא אדם שהוא חובש ושאינו משמש בו זמנית כמציל. ההכשרה הנדרשת מחובש נקבעה בתקנה 9, והיא מקיפה יותר משל מגיש עזרה ראשונה.

7. **חובותיו של הציבור (תקנה 12)** – על ציבור המשתמשים בבריכות השחיה הוטלו שתי חובות עיקריות. האחת להישמע לבעלי התפקידים ולשילוט בבריכה. השניה היא חובת פיקוח שהוטלה על הורי ילד שגילו עד שש שנים, או מי שהילד נמצא תחת חסותו או פיקוחו בעת שהוא מתרחץ בבריכת פעוטות ובבריכת שחיה. החובה לא חלה על ההורים או המשגיחים בעת שהילד לומד שחיה בהשגחת מורה לשחיה. תשומת הלב מופנית לכך כי "השגחה" (תקנה 12(ג)) משמעותה קשר עין או קרבה פיזית רציפים שמאפשרים השטת עזרה מיידית לילד בעת הצורך. הימצאות ההורה באתר בריכת שחיה ללא קשר

עין כמוה כאי מילוי החובה. לאי מילוי חובות הציבור משמעות פלילית לפי עבירות הקנס שנקבעו סעי' 12 לחוק הסדרת מקומות רחצה, ואם נגרם נזק – תהא לכך גם משמעות אזרחית.

3) פרק ג' – סידורי בטיחות ועזרה ראשונה

א. התקנות קובעות סידורי בטיחות שונים. חלקם נוגעים לתשתית הפיזית (הגנת פתחי יניקת מים (תקנה 13), סימון עומק המים, לרבות בבריכת פעוטות (תקנה 14), ועוד), וחלקם נוגע לציוד ההצלה והעזרה ראשונה.

ב. עמדת הצלה (תקנה 16) – תשומת הלב למספר נקודות בהקשר זה. האחת היא כי על מחזיק הבריכה, בהתייעצות עם המציל, לקבוע את מיקום עמדת ההצלה. אפשר שמיקומה ישתנה במהלך היום, הכל כדי להבטיח למציל גישה מיידית למים ותצפית נוחה על שטח בריכת השחיה. הנקודה השניה נוגעת לכך שמלבד ציוד הצלה (ראו התוספת החמישית לתקנות) החייב להימצא דרך קבע בעמדת ההצלה, יימצא בה או בסמוך לה, בנוסף, ציוד עזרה ראשונה כמפורט בחלק א לתוספת הששית, אם המציל משמש לפי התקן בתוספת הרביעית גם כמגיש עזרה ראשונה. ציוד זה מצומצם בהיקפו מזה המצוי במרפאה הקבועה (השווה את חלק א' לחלק ב' בתוספת הששית) ויכול לבוא מתוך הציוד במרפאה. שלישית, הוטלה חובה על המציל לדווח למחזיק הבריכה על חוסר בציוד הצלה ועזרה ראשונה. במצב של חוסר אסור למחזיק הבריכה להתיר רחצה כל עוד לא הושלם החוסר.

ג. פארק מים, מתקני שעשועים מים וספורט – דגש מיוחד מושם על מתקנים אלה.

i. חובה על מחזיק בריכה לצרף חוות דעת של יועץ בטיחות לבקשה למתן או חידוש רשיון עסק לפארק מים, לפיה בטיחות המתקנים נבדקה ונמצאה תקינה (תקנה 35).

ii. הוטלה חובה על מחזיק הבריכה להכין נהלי הפעלה, שימוש ובטיחות למתקנים ולהדריך את בעלי התפקידים על מנת שיפעלו לפיהם כדי להבטיח את בטיחות הציבור (תקנה משנה 20(א)).

iii. מגלשות מים (תקנת משנה 20(ב)) – נוסף על התקנים החלים בנושא, הוטלה חובה על מחזיק הבריכה לדאוג כי יתקיים פיקוח על הנכנסים והיוצאים ממגלשת מים, וכי חלק בריכת השחיה שבסביבת פתח מגלשת המים בתוך בריכת השחיה פנוי ממטרררצים; אופן הפיקוח נקבע בחלקו בתוספת הרביעית לתקנות (פרט 5) - אחד מבעלי התפקידים ביציאת המגלשות לבריכת השחיה או בבריכת השחיה הוא מציל שעבר הכשרה בעזרה ראשונה לפי תקנות אלה או מציל כאמור ובנוסף לו איש מגיש עזרה ראשונה.

iv. אזהרת הציבור (תקנת משנה 20(ג)) - חמש דקות לפחות לפני הפעלת בריכת גלים ובריכת זרמים, ובנוגע למיתקני שעשועי מים וספורט אחרים - לפי שיקול דעת מחזיק הבריכה, יכרוז מי שיפעיל מיתקנים כאמור לכל מי שמצוי בבריכת השחיה כי ינקוט אמצעי זהירות מתאימים.

v. הגדלת תקן בעלי תפקידים - יודגש כי בנוגע למיתקני השעשועים השונים ומתקנים חדשים שיותקנו בעתיד בפארקי המים, והעלולים לשאת עימם סיכון מוגבר לציבור, חובה מיוחדת על מחזיק בריכה לשקול האם התקן שנקבע בתוספת הרביעית לתקנות מספק או שיש להגדילו, כאמור בתקנה 11(ב).

ד. רחצה במבנה סגור ורחצה לילה (תקנה 21) - מחזיק בריכה חייב לדאוג לתאורה מתאימה באמצעות בעל מקצוע מתאים כמפורט בתקנה 21. זאת כדי להביא את תנאי התאורה בבריכה למצב דומה לזה השורר בבריכת שחיה הממוקמת במקום פתוח במהלך היום. בנוסף עליו לקיים את כל הנדרש מבריכת שחיה בהתאם לתקנות.

ה. כניסה מבוקרת לחלק המשמש לשחיה (תקנה 24) -

i. מטרת התקנה למנוע מצב שבו אנשים בכמות גדולה נכנסים באופן פתאומי לבריכה ובכך תימנע מהמציל יכולת פיקוח אפקטיבית. במקום הגדר הגבוהה שנדרשה עד כה ויצרה בעיות ושונות, מאפשרות התקנות פתרון גמיש שיתן מענה לצורך הבטיחותי אך לא יפגע בתפקוד הבריכה (כגון בריכה בבית מלון). אמצעי זה יכול להיות גדר שגובהה 1.1 מטר, קירות (אם למשל הבריכה מצויה בתוך בנין - די בכך) או חסימות. רשות הרישוי רשאית אף לאשר אמצעי אחר לבקשת מחזיק בריכה שיאפשר כניסה מבוקרת ושליטה למציל על הנכנסים למים, תוך שיישמר מעבר פנוי וחופשי סביב הבריכה (תקנה 25).

ii. בריכת פעוטות - נדרש להפרידה מבריכות שחיה אחרות במתחם בריכות כדי למנוע מצב שילד שאינו יודע לשחות יגיע לבריכת שחיה אחרת בה הוא עלול לטבוע. גם כאן יש שיקול דעת בנוגע לאופן ההפרדה.

iii. על מחזיק הבריכה לדאוג לכך כי רוחב היציאות וכמותם בגדר (תקנה 24(א)) או באמצעי שהותקן (תקנה 24(ב)) יהיו בהתאם לתקנות התכנון והבניה (ולא כפי שמשמע עקב טעות סופר שנפלה בתקנת משנה 24(ג)), כי הדרישה חלה רק ביחס לתקנת משנה 24(ב)), שכן ייתכנו מצבי חירום בהם יש צורך לפנות ציבור גדול באופן מיידי מתוך הבריכה עצמה.

ו. הוראות מיוחדות בנוגע לנגישות אדם עם מוגבלות (תקנה 26) -

i. כללי - המונח "אדם עם מוגבלות" משמעותו (תקנה 1 לתקנות וסעיף 5 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח - 1998) "אדם עם לקות פיזית,

- נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים". נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות הינה יחידה במשרד המשפטים האחראית למימוש החוק וקידום שוויון, והשתלבותם של אנשים עם מוגבלויות בחברה.
- iii. תקנה משנה 26(א) - התקנה חוזרת וקובעת את חובתו של מחזיק הבריכה לקיים את הוראות תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970 (להלן – תקנות התכנון), ובפרט בהוראות חלק ח' בתוספת השניה (החל מסעיף 8.01) לתקנות האמורות, בכל הנוגע להתקנת סידורים מיוחדים לנכים בבנין ציבורי. תשומת הלב מופנית לכך כי לצורך הוראות חלק ח' בריכת שחיה הינה "בנין צבורי ב" (סע' 8.01(7)). מהוראות אלה נובע בין היתר, כי תהיה נגישות מהרחוב או החניה לשפת בריכת השחיה.
- v. תקנה 26(ב) קובעת את עיקרון הנגישות של אדם מוגבל, עד לתוך המים של בריכת השחיה העיקרית באתר כאמור. מימוש עיקרון הנגישות לתוך המים (ולא לשפת הבריכה) נדחה בנוגע לבריכות שחיה שהיתר הבניה להקמתן יינתן לפני ה-15.12.04, והן יידרשו לעמוד בדרישה זו לא יאוחר מיום י"א בטבת התשס"ז (1 בינואר 2007). בריכות שחיה שהיתר הבניה להקמת יינתן לאחר מכן, יידרשו לעמוד בדרישה כחלק מהיתר הבניה. לצורך מימוש הנגישות לתוך המים ניתן להעזר בסעיפים הדנים באמצעי גישה לתוך מים בת"י 1918 חלק 2: נגישות הסביבה הבנויה: הסביבה שמחוץ לבנין¹ (כגון סע' 2.12);
- vi. לפרטים נוספים בנושא ניתן לפנות לממונה נגישות ארצי בנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (טלפון 02-6549555, מידע נוסף מצוי באתר הנציבות, ובתיקית הנגישות בפרט (<http://www.justice.gov.il/MOJHeb/NetzivutNEW/>))

4) פרק ד' – בריכה טיפולית

- א. כדי ליתן מענה להיבטים הבטיחותיים של תחום זה ההולך ומתפתח הוסף פרק מיוחד זה.
- ב. בריכה טיפולית הוגדרה בתקנה 1 הגדרה פונקציונאלית בלבד מבלי להיכנס להיבטים רפואיים אלה ואחרים (כגון טמפרטורת המים ושאר תנאי הסביבה).
- ג. העיקרון הכללי הוא כי בריכה טיפולית הינה בריכת שחיה לכל דבר וענין. עם זאת, משום אופי הפעילות המיוחדת המתקיים בה יש מקום לסידורי בטיחות שונים כפי שנקבע

¹ י"פ התשס"ב, עמ' 585.

בתקנה 29, כלומר, אם שטח הבריכה הטיפולית לא עולה על 200 מ"ר בריכת שחיה ועומקה לא עולה על 1.40 מטר. בהתאם לתקנה 29(ב), ניתן למשל להקטין זמנית באמצעים מתאימים את שטחה של בריכת שחיה שאינה טיפולית לגודל ועומק זה, על מנת שניתן יהיה להפעיל לגביה את הסידורים המיוחדים. בתנאים אלה, רשאי מחזיק הבריכה לבחור תקן בעלי תפקידים שונה מזה שנקבע בתוספת הרביעית והמפורט בתקנה 29(א)(1) – (3). יחד עם זאת, החובה לשקול את הגדלת התקן לאור התנאים השוררים בה (תקנה 11(ב)) חלה גם על מחזיק בריכה טיפולית.

ד. לפרטים נוספים על בריכות טיפוליות, ניתן לפנות למר טוביה סטוצ'ינר, יו"ר הארגון הישראלי להדרותרפיה (טלפון: 09-7701224, דוא"ל - TuviaS@beitissie.co.il).

5) פרק ה' – שלטים

א. חידוש נוסף בתקנות הוא הסדרת נושא השילוט בבריכות שחיה כדי ליצור סטנדרט אחיד וארצי בנושא הבטיחות, כך שתיווצר "שפת שילוט" ידועה ונהירה לציבור שלא תשתנה מבריכה לבריכה.

ב. סוגי השלטים מפורטים בתוספת השמינית של התקנות (תקנה 30). מחזיק הבריכה חייב להתקנם באופן שבו פורסמו בתוספת השמינית, על כל פרטיהם (תקנה 32(1)), ובלבד שסטייה קלה מצורתו של שלט מסוים המופיע בתוספת השמינית, צבעו, סימונו, גודלו, או אופן הצבתו – שאין בה כדי לשנות מתוכנו – לא תגרע מתוקפנו. רק במקרים מסויימים כמפורט בתקנה 34 ניתן לסטות מהשילוט שנקבע בתוספת השמינית. עם זאת רשאי מחזיק הבריכה להוסיף שלטים על אלה שחובה להתקנם לפי התוספת השמינית; שלטים נוספים אלה ייעמדו בדרישות ת"י 1918 חלק 4: נגישות הסביבה הבנויה: תקשורת². תקן זה קובע הנחיות בנוגע לעיצוב והצבת שלטים (סעי' 2.2.3 ו-2.2.4).

ג. הכיתוב בשילוט המופיע בתוספת השמינית הוא בשלוש שפות (עברית, ערבית ואנגלית). שתי השפות הראשונות הן חובה, ואילו מחזיק הבריכה רשאי, בהתחשב בשפותיה של האוכלוסיה המבקרת באתר בריכת השחיה, להחליף את הכיתוב באנגלית בשפה אחרת, ובלבד שקיבל את אישור רשות הרישוי (תקנה 33(א)).

ד. הציבור חייב לקיים את הוראות השילוט ובפרט הוראת שלט הקובע איסור (תקנה 31).

V. פירוט מועדי התחילה של התקנות

המועד ³	מס' התקנה שנכנסת לתוקף	נושא התקנה
15.6.04 (מועד פירסום התקנות ברשומות)	39	ביטול הצורך בהכרזה על בריכות שחיה
15.12.04 (ששה חודשים ממועד פירסום התקנות)	כל התקנות למעט אלו המפורטות לעיל ולהלן	
2.1.2005	5 (3) עד (5) 9 (א) (2)	רענונים, ההצהרה והבדיקות הראשונים של מציל, מגיש עזרה

² י"פ התשס"ב, עמ' 585.

³ בכל מקרה, הנוסח הקובע הוא הנוסח שפורסם בתקנות.

ראשונה וחובש.		
ביצוע הכשרה בעזרה ראשונה כמפורט בתקנה 5(2)	5 (2) - לגבי מי שערב יום התחילה) 15.12.04) היה בעל תעודת מקצוע של מציל מטעם משרד התעשייה המסחר והתעסוקה.	1.1.2006
הוראות בנוגע לנגישות אדם עם מוגבלות לתוך המים.	26 (ב) - לגבי אתר בריכת שחיה שהיתר הבניה להקמתו ניתן לפני 15.12.04.	1.1.2007

אנו תקווה כי תקנות אלה יסייעו להבטיח את בטיחות המשתמשים בבריכות שחיה
בישראל, וימנעו פגיעה בנפש.

V. נספח - טופס ביקורת ופיקוח לדוגמה באתר בריכת שחיה לפי תקנות הסדרת מקומות רחצה (בטיחות בבריכות-שחיה), התשס"ד - 2004

1. שם הפקח: _____
2. שם אתר בריכת השחיה: _____; כתובת: _____
3. תאריך ביקורת: _____
4. מחזיק הבריכה: _____, ת.ז.ח.פ.: _____, כתובתו: _____
5. סוגי בריכות השחיה באתר: _____

סוג בריכת השחיה	כמות

5. פארק מים:
 - א. כן/לא
 - ב. האם קיימת חוות דעת של יועץ בטיחות בהתאם לתקנה 35? כן/לא; הערות: _____

6. בעלי תפקידים בבריכת השחיה:

- א. מצילים – הכשרה ורענון בהצלחה

שם המציל	ת.ז.	תעודת מקצוע מטעם משרד התמ"ת ⁶		עבר רענון בהצלחה ⁵ בתאריך	מעביר הרענון ⁴		
		מס'	מועד הוצאת התעודה		שם	ת.ז.	יש טופס אישור חתום?

ב. מצילים – עזרה ראשונה

שם	ת.ז.	מעביר ההכשרה ⁹		עבר הכשרה בע"ר ¹⁰ בתאריך	מעביר הרענון ⁷		
		שם	ת.ז.		יש טופס אישור חתום?	שם	ת.ז.

⁴ תקנה 5(4)

⁵ תקנה 5(4), אחת לשנתיים ממועד תחילת העסקתו

⁶ תקנה 5(1)

⁷ תקנה 5(3)

⁸ תקנה 5(3), אחת לשנתיים

⁹ תקנה 5(2)

¹⁰ תקנה 5(2)

ג. מצילים – בדיקות רפואיות¹¹

שם האופטומטראי/רופא עיניים	נבדק בדיקת עיניים בתאריך	שם הרופא	נבדק בדיקה רפואית בתאריך	חתם על הצהרת בריאות בתאריך

האם מההצהרה ותוצאות הבדיקות עולה כי אין מניעה כי יישמש כמציל בבריכת שחיה? כן/לא

ד. **לבוש עם סימן היכר** – כן/לא

7. **מגיש עזרה ראשונה/חובש¹²** –

כשירות ורענון -

מעביר הרענון			מעביר ההכשרה ¹³			אח/חובש/פראמדיק/רופא/עבר הכשרה בע"ר/כחובש ¹⁴ בתאריך		
יש טופס אישור חתום?	שם	ת.ז.	יש טופס אישור חתום?	שם	ת.ז.			

א. **לבוש עם סימן היכר** – כן/לא

8. **אנשי צוות בריכת שחיה** - לבוש עם סימן היכר – כן/לא

9. **ביקורת תקן בעלי תפקידים באתר בריכת השחיה** –

א. בריכת השחיה בה נבדק התקן _____

ב. סוג בריכת השחיה? _____

ג.

אמצעים נוספים ¹⁵ או חלופיים ¹⁶ לתקן	כמות אנשי צוות בריכת השחיה	כמות מגישי הע"ר/חובשים	כמות המצילים וסיוגם המקצועי

10. סידורי בטיחות ועזרה ראשונה –

הערות (חובה לציין אם לא בוצע בהתאם לתקנות)	בוצע בהתאם לתקנות (כן/לא)	הנושא
		כיסוי פתחי יניקת מים ¹⁷
		סימון עומק הבריכה כל שינוי של

¹¹ תקנה 5(5), אחת לארבע שנים

¹² תקנה 9(א)

¹³ ימולא רק אם עבר הכשרה בהתאם לחלק א' או ב' לתוספת הראשונה

¹⁴ תסומן האפשרות הנכונה, התאריך מתייחס למועד סיום ההכשרה;

¹⁵ תקנה 11(ב)

¹⁶ תקנה 11(ג)

¹⁷ תקנה 13

		20 ס"מ, ופס בעומק 1.2 מטר ¹⁸
		דפנות בריכת שחיה וקרקעיתה ייצבעו בצבע בהיר ¹⁹
		עמדת הצלה לשימוש המציל ²⁰
		ציוד הצלה בעמדת ההצלה ²¹
		ציוד עזרה ראשונה בעמדת ההצלה ²²
		ציוד במרפאה ²³
		סולמות ירידה למים ²⁴
		קביעת נהלי חירום והבאתם לידיעת בעלי התפקידים ²⁵
		מתקני שעשועים וספורט ²⁶ -
		א. רשימת מתקנים
		ב. הכנת נהלי הפעלה, שימוש ובטיחות
		ג. אישור לפי ת"י 1605 לתפעול ותחזוקת מגלשות מי
		ד. פיקוח על הכניסה והיציאה למגלשות
		כריזה חמש דקות לפחות לפני הפעלת בריכת גלים ובריכת זרמים
		רחצה במבנה סגור ורחצת לילה - אישור לתאורה אחידה (300 לוקס) ²⁷
		מתקן קפיצה ²⁸ -
		א. עומק ושטח פנוי סביב המתקן
		מעקה ומסעד יד
		ניהול יומן אירועים ²⁹
		כניסה מבוקרת לבריכת שחיה ³⁰
		בריכת פעוטות מופרדת מסביבתה ³¹
		רוחב וכמות היציאות בגדר או האמצעי האחר לכניסה מבוקרת ³²

¹⁸ תקנה 14

¹⁹ תקנה 15

²⁰ תקנה 16

²¹ רשימת הציוד נקבעה בתוספת החמישית

²² רשימת הציוד נקבעה בחלק א' לתוספת הששית

²³ תקנה 17(ב)

²⁴ תקנה 18

²⁵ תקנה 19

²⁶ תקנה 20

²⁷ תקנה 21

²⁸ תקנה 22

²⁹ תקנה 23

³⁰ תקנה 24(א)-(ב)

³¹ תקנה 24(ב)(2)

		מעבר חופשי סביב בריכת שחיה (רוחב שלא יפחת מ-1.3 מטר) ומניעת החלקה ³³
		הוראות בנוגע לנגישות אדם עם מוגבלות -
		א. קיום הוראות תקנות התכנון הבניה – אישור הועדה המקומית ³⁴
		ב. ביצוע נגישות מהחניה והמדרכה הסמוכה לבריכה ועד לתוך המים של הבריכה העיקרית ³⁵
		גישה נוחה לרכב ביטחון לאתר ³⁶
		בריכה טיפולית – אם פועלת לפי תקן בעלי תפקידים שנקבע בתקנה 29 – האם שטחה לא עולה על 200 מ"ר ועומקה לא עולה על 1.40 מטר? ³⁷
		א. משתרעת על כל הבריכה או שש
		שילוט ³⁸ -
		א. התקנת שלטי החובה בהתאם לתוספת התשיעית ³⁹
		ב. התקנת שילוט נוסף – לפי בחירת מחזיק בריכה – בהתאם להוראות ת"י 1918 חלק 4 : נגישות הסביבה הבנויה : תקשורת ⁴⁰
		ג. התקנת שילוט בכניסה לאתר בריכת שחיה ועליו יירשמו שעות פתיחתה ⁴¹
		הצהרת מחזיק בריכה על מילוי כל דרישות התקנות ⁴²

³² תקנה 24(ג)

³³ תקנה 25

³⁴ תקנה 26(א)

³⁵ תקנה 26(ב), תחולה לגבי בריכות שהיתר הבניה שלהן ניתן לאתר 15.12.04 – מיירי, ואם היתר הבניה ניתן לפני ה-15.12.04 –

המיומש נדחה לא יאוחר מ-1.1.2007

³⁶ תקנה 28

³⁷ תקנה 29 ; ניתן להקטין שטח בריכה קיימת (ראה תקנה 29(ב)).

³⁸ תקנות 30 – 34, ו-27(2).

³⁹ תקנה 32(1)

⁴⁰ תקנה 32(2)

⁴¹ תקנה 27(2)

⁴² תקנה 36

11. ממליץ/לא ממליץ לאשר/לחדש/ רשיון עסק/ לנקוט באמצעים⁴³ (פירוט הנימוקים):

12. העברת טופס הפיקוח להמשך טיפול:

13. חתימת הפקח:

⁴³ הקף בעיגול את האפשרויות הנכונות